

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם"

"אתם נצבים" היא הפרשה השישית המתחילה באות א' להמתיק ששה שמות א'לקים לפני יום הדין בראש השנה

אל ישראל בבית המדרש שעוסקים שם בתורה, אם כן לשם מה מצא הכתוב כאן לנכון לגלות לנו דוקא כאן "וילך משה", שהלך לבית המדרש לדבר לפני ישראל. ונבאר גם כן הטעם לכך, שהתרגום מכנה את בית המדרש בשם "בית אולפנא" דהיינו בית לימוד, ולא "בית מדרשא".

"ואאלפך חכמה" אפשר ללמוד חכמה מו' הפרשיות המתחילות באות א'ל"ף

רחש לבי דבר טוב לבאר כל זה על פי מה שכתב ה"בני יששכר" (חודש סיון מאמר ה אות יב) לפרש מקרא שכתוב (שם): "ואאלפך חכמה". שיש כאן רמז על מה שהביא הגה"ק החיד"א ב"דבש לפי" (מערכת ש' אות לז) בשם "בינת יששכר" להגה"ק רבי יששכר בער בלאך זצ"ל (דרך מקיף דף ע), כי בתורה הקדושה ישנן שש פרשיות המתחילות באות א'. ואלו הן:

א. בספר בראשית, פרשת נח (בראשית ו-ט): "אלה תולדות נח". ב. בספר שמות, פרשת פקודי (שמות לח-כא): "אלה פקודי המשכן". ג. בספר ויקרא, פרשת בחוקותי (ויקרא כו-ג): "אם בחוקותי תלכו". ד. בספר במדבר, פרשת מסעי (במדבר לג-א): "אלה מסעי בני ישראל". ה. בספר דברים, פרשת דברים (דברים א-א): "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל". ו. עוד שם, פרשת נצבים (שם כט-ט): "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם".

ופירש ה"בינת יששכר" כי שש הפרשיות המתחילות באות א'ל"ף הן רמז על ששת הסדרים בתורה שבעל פה, המאלפים ומלמדים את כל ישראל ב"ג מדות שהתורה נדרשות בהן, איך לקיים את כל המצוות בתורה שבכתב כדת וכדין בכל פרטיהן ודקדוקיהן, ואלו הם: זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות.

והוסיף לפרש עוד כי שש הפרשיות המתחילות באות א' אשר במילואה היא אַלְף־ף שהיא אותיות אַלְף, הן רמז על ששת אלפים שנה שהעולם קיים, כמו ששינו בגמרא (ראש השנה לא): "שיתא אלפי

השנה, אלא תמיד מפסיקים עם הקריאה בפרשת נצבים לפני ראש השנה [ולפעמים כמו בשנה זו שאין שבת בין יום כיפור לחג הסוכות, אנו מצרפים גם את הקריאה בפרשת וילך לפרשת נצבים]: "לפי שאנו רוצים להפסיק ולקרות שבת אחת קודם ראש השנה, בפרשה שלא תהא מדברת בקלות כלל, שלא להסמיך הקלות לראש השנה".

הנה כי כן ירווח לנו להבין תשובתו המתוקה של משה רבינו לישראל, שהוריקו פניהם מפחד הקלות שבפרשת כי תבוא ואמרו: "מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו". כלומר, הלא רואים אתם שהקב"ה הוסיף פרשת נצבים, כדי להפסיק בין התוכחות שבפרשת כי תבוא לראש השנה, כי אין הקב"ה חפץ להעניש אתכם ח"ו בתוכחות הללו, אלא אדרבה ברוב רחמי וחסדיו קבע מסך ברזל להפריד בין התוכחות לראש השנה.

אלא שעתה עדיין מוטלת עלינו חובת הביאור, לבאר בדרך עבודה השווה לכל נפש, מהי התועלת במה שהפסיק הקב"ה בפרשת נצבים בין הקלות שבפרשת כי תבוא לראש השנה. זאת ועוד, איך על ידי הפסקה זו יתבטלו כל הקלות הללו, שהבטיח הקב"ה להביא ח"ו על ישראל אם לא ישמרו את התורה.

נקדים להתבונן גם בפסוק הראשון של פרשת וילך (שם לא-א): "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל", ופירש בתרגום יונתן: "ואזל משה למשכן בית אולפנא". פירוש, שהלך לבית המדרש שנקרא בארמית "בית אולפנא", שפירושו "בית" שלומדים שם תורה, כי לימוד בלשון ארמית היא "אלף", על דרך שכתוב (איוב לג-ג): "ואאלפך חכמה". פירוש, ואלמדך חכמה.

וצריך ביאור מה ראה משה רבינו על ככה, ללכת לפני פטירתו לבית המדרש לדבר אל כל ישראל. ואם נאמר שכך היה דרכו בקודש, לדבר תמיד

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה, דבר בעתו מה טוב לקשר בין שתי הפרשיות נצבים-וילך שאנו קוראים בשבת זו. ובכן הבה נפתח עם הפסוק הראשון בפרשת נצבים (דברים כט-ט): "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל".

ופירש רש"י (שם יב) בשם מדרש אגדה (מדרש תנחומא אות א): "למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקלות, לפי ששמעו ישראל מאה קלות חסר שתיים חוץ ממי"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו".

ותמהו המפרשים ובראשם ה"כלי יקר", אם ישראל הכעיסו את הקב"ה בעוונותם עד כדי כך שהיה מן הראוי שיבואו עליהם הקלות, איך יתכן שלא נענשו על כך כפי שהזהירם הקב"ה בתורה. זאת ועוד, איך יעלה על הדעת כי אחרי שהשמיע משה רבינו את הקלות לישראל, חיזקם ופייסם שאין להם לחשוש מהעונשים שנזכרו בתורה לעוברי רצונו, וכמו שביטא ה"כלי יקר" את פליאתו העצומה: "ואם כן עשה משה תרי דברים דסתרי אהדי, כי מתחילה יעד להם הקלות כדי שיראו מהם, ואחר כך ניחם אותם וידבר על לבם, שאף אם יהיו חוטאים לא יכלו מצד הקלות".

פרשת נצבים מפסיקה בין התוכחות לראש השנה

פתח דברינו יאיר ליישב ענין זה על פי מה שכתבו ה"טור" והמחבר (או"ח סימן תכח סעיף ד), כי בכל שנה ושנה קוראים פרשת נצבים לפני ראש השנה, ומקור הדבר במה ששינו בגמרא (מגילה לא): כי עזרא הסופר תיקן לישראל שיהיו קוראים קלות שבפרשת כי תבוא לפני ראש השנה: "כדי שתכלה השנה וקלותיה".

וכתבו התוספות (שם ד"ה קלות) הטעם שאין אנו מסמיכים את הקריאה בפרשת כי תבוא לראש

בינת יששכר: בכל התורה יש שש פרשיות המתחילות באות א' שהאחרונה היא פרשת "אתם נצבים" מגלה עמוקות: בחטא מכירת יוסף נזכרו שש אלפיי"ן בפסוק: "ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו" עבודת ישראל: השבטים הזכירו ו' אלפיי"ן שצורתה יו"י כנגד מה שפגמו בו' שמות הוי"ה בגימטריא יוס"ף פני יהושע: משה רבינו ביקש להתפלל תקט"ז תפלות כדי להמתיק ו' פעמים אלהי"ם בגימטריא תקט"ז

הגילוי הנפלא של ה"פני יהושע" בענין ששת בתי הדין מז' שמות אלקים

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בדחילו ורחימו בשולי גלימתו של ה"עבודת ישראל" להוסיף תבלין לדבריו הקדושים, לבאר הטעם שהזכירו השבטים שש אלפיי"ן בחטא מכירת יוסף, כנגד ו' שמות הוי"ה כמספר יוס"ף שפגמו במכירת יוסף, על פי הקדמה יקרה מאירת עינים ממשנתו הטהורה של ה"פני יהושע" (ברכות לב), שדיבר בקדשו לפרש מקרא שכתוב בפרשת ואתחנן (דברים ג-ג): "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר", ודרשו במדרש פרשת וזאת הברכה (דבר"י א-ז): "מנין שהתפלל משה באותו הפרק חמש מאות וחמשה עשר פעמים, שנאמר ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, ואתחנן בגימטריא הכי הוי".

וכתב על זה ה"פני יהושע" בלשון קדשו: "ובדרוש העליתי עוד, שזה פירוש הפסוק (שם כו) רב לך אל תוסף דבר אלי עוד, שאילו התפלל משה עוד תפלה אחת שהם תקי"ו, ועולה ו' פעמים כמנין אלהי"ם, היה ממתיק בזה ו' בתי דינין האמורין בפרק במה בהמה (שבת נה), והיה נענה בתפלתו, לכך אמר לו [הקב"ה] אל תוסף דבר".

נרחיב לבאר דבריו הקדושים, על פי הנבואה הקשה שראה יחזקאל הנביא בשעת החורבן, שצוה הקב"ה למלאכי חבלה להעניש את ישראל על חטאם (יחזקאל ט-א): "וַיִּקְרָא בְּאָזְנִי קוֹל גְּדוֹל לֵאמֹר קְרְבוּ פְקֻדוֹת הָעִיר וְאִישׁ כְּלִי מִשְׁחָתוֹ בְּיָדוֹ, וְהִנֵּה שְׂשָׂה אַנְשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֵלְיוֹן אֲשֶׁר מִפְּנֵי צְפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי מִפְּצוֹ בְּיָדוֹ... וְלֹאֲלֵהָ אָמַר בְּאָזְנִי עֲבְרוּ כְּעִיר אֲחֶרְיוֹ וְהָפְנוּ אֶל תַּחַס עֵינֵיכֶם וְאֶל תַּחְמֻלוּ".

ומפרש בגמרא (שבת נה): "ומאן נינהו ששה אנשים, אמר רב חסדא, קצף, אף, וחמימה, ומשחית, ומשבר, ומכלה". נמצינו למדים מזה כי ישנם ששה בתי דינים המענישים את החוטא, והם שהענישו את ישראל שחטאו בזמן בית המקדש

שני הוה עלמא", ומפרש והולך איך כל פרשה היא רמז על אלף שנים. ה"בני יששכר" מסיים לפרש לפי זה רמז הכתוב: "וזהו שיש לרמז ו'אלפך חכמה, ו' אלפיי"ן שהם ראשי סדרין בתורה, יש לך ללמוד מהן חכמה, ולא דבר ריק הוא ולא במקרה הוא".

שש פרשיות המתחילות באל"ף לתקן שש אלפיי"ן במכירת יוסף

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים, רחש לבי דבר טוב לבאר ענין שש הפרשיות המתחילות באות א', על פי מה שהאשימו השבטים את עצמם אחרי שמכרו את יוסף (בראשית מב-כא): "ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, על כן באה אלינו הצרה הזאת".

וכתב בשל"ה הקדוש (פרשת מקץ תוכחת מוסר) כי בפסוק זה נזכרו שש אלפיי"ן זו אחר זו בראשי תיבות: "איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו", לרמז שבעונותינו הרבים שולט בנו היצר הרע "ששת אלפים" שנה שהעולם קיים. אולם ב"מגלה עמוקות" (פרשת ויגש) מבאר ענין שש האלפיי"ן שנזכרו כאן, על פי המבואר במדרש (ילקוט שמעוני משלי סימן תתקכט) בענין עשרה הרוגי מלכות: "אמר רב יהודה, לא נמסרו הרוגים למלכות אלא על מכירתו של יוסף. אמר רבי אבין, הרי אומר עשרה, עשרה מכל דור ודור, ועדיין אותו חטא תלוי". נמצינו למדים מהמדרש דבר נורא, כי כמו שעשרה הרוגי מלכות נהרגו בחטא מכירת יוסף, כן בכל דור ודור ישנם עשרה הרוגי מלכות בחטא מכירת יוסף.

לפי זה אומר ה"מגלה עמוקות", שעל כך רמז הכתוב שנזכרו בו שש אלפיי"ן איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו, לרמז כי החטא של מכירת יוסף נמשך והולך בכל משך ששת אלפים שנה שהעולם קיים. ויש לומר כי יש בזה רמז על שנאת חנם שגרמה לחורבן בית המקדש, שזהו בבחינת החטא של מכירת יוסף בגלל שנאה שבין האחים, ועדיין שטן זה מרקד בינינו ששת אלפים שנה שהעולם קיים.

במכירת יוסף פגמו בששה שמות הוי"ה בגימטריא יוס"ף

שלישי בקודש נעלה על שלחן מלכים הביאור הנשגב של ה"עבודת ישראל" למגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע (פרשת מקץ) ענין שש האלפיי"ן שנזכרו במכירת יוסף, על פי המבואר ב"לקוטי תורה" לרבינו האריז"ל (פרשת וישב ד"ה אלה), כי יוסף הצדיק הוא מרכבה למדת יוסף צדיק, ועל ידי שמכרו השבטים את יוסף למצרים ערות הארץ

פגמו לפי ערך קדושתם במדת היסוד, ובלשון קדשו: "והנה השבטים פגמו ביסוד העליון לגנוב את יוסף למכרו".

והנה "יסוד צדיק" הוא המדה השישית [חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד], והוא כולל בתוכו את כל ששת המדות, וזה נרמז בשמו של יוסף שהיה מרכבה למדת יסוד צדיק שכן יוס"ף בגימטריא ו' פעמים הוי"ה. נקדים עוד מה שמבואר בתיקוני זהר (הקדמה טו): כי אות א' מורכבת מג' אותיות יו"י, י' למעלה בצד ימין, י' למטה בצד שמאל, ו' באמצע בשיפוע המחברת בין שתי היודי"ן, וג' אותיות יו"י בגימטריא כ"ו כמנין השם הוי"ה ברוך הוא.

הנה כי כן מטעם זה כאשר השבטים בקדושתם הבינו, כי על ידי מכירת יוסף פגמו במדה השישית מדת יסוד אמרו: "איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו", כדי להתוודות על מה שפגמו במכירת יוסף בשש אלפיי"ן, שהם ו' פעמים שם הוי"ה בגימטריא יוס"ף, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו וגו', השל"ה כתב רמז בראשי תיבות ששה אלפין, שהתחרטו השבטים כי התוודו את עוונם, שהטעה אותם היצר הרע שהוא שולט בשית אלפי שני, כי באלף השביעי אין שטן ואין פגע רע, עד כאן לשונו יעויין שם. ובעזרת ה' יש לנו עוד מילין לאלוה לומר איזה רמז שרמזו בדבריהם.

על פי דברינו שכתבנו לעיל פרשת וישב, שמסתמא תיכף אחרי מכירת יוסף התחרטו השבטים מיד, והרגישו בעצמם הפגם אשר הולידו בסוד יוסף צדיק יסוד עולם... ולכן עתה בשעת היודי רמזו בראשי תיבות ששה אלפין, כי כל א' נודע צירופו וצורתו י' לעילא י' לתתא ו' באמצע, ועולה כ"ו שהוא סוד שם הוי"ה, ואם כן ששה אלפין הם ששה הוי"ת עולה גימטריא יוס"ף, כי הוא סוד צדיק יסוד עולם כלול מו' קצוות שפגמו בו".

אלקים בו"ו) ו"ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך".

יומתק לצרף בזה עוד מה שכתב ה"בני יששכר" (אדר מאמר ב דרוש ח אות יב), כי במצות מחצית השקל שבפרשת כי תשא (שמות פרק ל מפסוק יא עד פסוק טז) נזכרו ששה שמות הוי"ה. וביאר הטעם לכך על פי המבואר במדרש תנחומא (פרשת כי תשא אות י), כי מצות מחצית השקל היא כפרה על חטא מכירת יוסף.

והחשבון הוא לפי מה שכתוב במכירת יוסף (בראשית לז-כח): "וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף", שהם עשרים דינרים, שהם חמשה שקלים, כי בכל שקל יש ד' דינרים, ומכיון שהיו עשרה אחים מלבד יוסף ובנימין, אם כן הגיע לכל אחד מהאחים מחצית השקל, לכן כדי לכפר על חטא מכירת יוסף נתחייב כל אחד מישראל לתת מחצית השקל. והנה במכירת יוסף פגמו בו שמות הוי"ה בגימטריא יוסף, לכן נזכרו במצות מחצית השקל ששה פעמים הוי"ה לכפר על מכירת יוסף.

ונראה לבאר בזה מה שאמר יוסף לאחיו השבטים, שנתיראו כי מתוקף מעמדו כמשנה למלך במצרים שמא ינקום בהם על מכירתו (בראשית נ-ט): "ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלקים אני, ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב". יוסף הוכיח להם בזה שכל רצונו להמתיק מהם הדינים מו' שמות אלקים, כמבואר בספרים הקדושים שמטעם זה העליל עליהם שהם מרגלים, כדי שיתכפרו בצער זה על חטא מכירתו.

וזהו שאמר להם: "אל תיראו כי התחת אלקים אני", וכי אני אעניש אתכם תחת ששת בתי הדינים מו' שמות אלקים, הלא בשמי יוסף שמספרו ו' שמות הוי"ה רמזו שעבודתי בקודש היא להמתיק הדינים מו' שמות אלקים, וראיה לדבר, שהרי "ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב", הרי שזכיתי להציל את העולם מרעב על ידי המתקת ו' שמות אלקים.

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין ביתר שאת הביאור של ה"עבודת ישראל", שהשבטים רמזו בדבריהם ו' פעמים אות א' שצורתה יו"י בגימטריא השם הוי"ה באומרים: "איש אל אחיו א'ב'ל א'שמים א'נחנו", כנגד ו' פעמים שם הוי"ה שפגמו במכירת יוסף, ולפי האמור יש להוסיף שמתעם זה רמזו את השם הוי"ה בו' פעמים א', לרמז שעל ידי פגם זה נתעורר עליהם הדין מו' שמות אלקים שתחילתם באות א'.

יוסף בגימטריא ו' שמות הוי"ה הממתיקים ו' שמות אלקים לכן זכה לפרנס את כל העולם בשנות הרעב

במכירת יוסף נזכרו בדברי השבטים ו' פעמים אות א' כי התוודו על שגרמו להתעוררות הדין מו' שמות אלקים

שש פרשיות בתורה המתחילות באות א' תכליתן להמתיק ו' שמות אלקים שנתעוררו בחטא מכירת יוסף

משה רבינו ניחם את ישראל על הקללות בפרשת כי תבוא בהמתקת ו' שמות אלקים הנשלמת בפרשת "אתם נצבים"

א' בפסוק: "ויאמרו איש אל אחיו א'ב'ל א'שמים א'נחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, על כן באה אלינו הצרה הזאת", על פי מה שנקדים לבאר הטעם שבחר הקב"ה דוקא ביוסף הצדיק, שיתגלגל למצרים ויתמנה למשנה למלך כדי להציל את העולם מחרפת רעב.

ויש לבאר הענין בזה על פי הכלל הידוע בכל הספרים הקדושים בתורת הנגלה ובתורת הנסתר, כי השם הוי"ה שהוא מדת הרחמים ממתיק את הדין משם אלקים, ומקור הדבר בפירוש רש"י על הפסוק (בראשית א-א): "בראשית ברא אלקים, ולא אמר ברא הוי"ה, שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב (שם ב-ד) **ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים**".

מעתה נראה שמטעם זה בחר הקב"ה ביוסף הצדיק להציל את העולם מרעב, כי בהיותו מרכבה למדה השישית צדיק יסוד עולם, הרי הוא יכול להמתיק בששה שמות הוי"ה הכלולים בשמו יוסף, את ששת בתי הדינים של ששה שמות אלקים שלא ישלטו בעולם, וזהו שכתוב (שם מב-ו): "ויוסף [שכולל בשמו ו' שמות הוי"ה] הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ".

הנה מה טוב ומה נעים להעלות על שלחן מלכים פנינה יקרה, לבאר בזה מה שמצינו בפרשת מקץ בפתרון החלום שפתר יוסף לפרעה אחרי שפרעה סיפר לו על החלום, איך להציל את העולם מרעב, נזכרו שם ששה שמות אלקים שהמתיק יוסף בקדושתו, ואלו הם:

א) (בראשית מא-כה): "ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלקים עושה הגיד לפרעה". ב) (שם כח): "אשר האלקים עושה הראה את פרעה". ג-ד) (שם לב): "כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו". ה) (שם לח): "ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח

הראשון. [ויש לומר כי כנגד ששה כוחות אלו של מלאכי חבלה המכים והורגים, צוה הקב"ה להכין (במדבר לה-ג): "שש ערי מקלט" כדי להגן על רוצח נפש בשגגה].

ומבאר ה"פני יהושע" כי שש כתות אלו של מלאכי חבלה מכוונים כנגד ששת בתי דינים שהם ששה שמות אלקים, כי שם אלקים הוא השם של מדת הדין שהקב"ה מעניש בו את החוטא. והנה ששה בתי דינים שהם ו' פעמים אלה"ם בגימטריא תקט"ז, לכן ביקש משה להתפלל תקט"ז תפלות כמספר ו' פעמים אלקים, כדי לבטל ולהמתיק את כל הדינים מששת בתי דינים אלו.

והנה אחרי שהתפלל תקט"ז תפלות כמספר ו' ואתחנן, רצה להתפלל עוד תפלה אחת להשלים תקט"ז תפלות כדי להמתיק את ו' שמות אלקים, אולם מאחר שלא רצה הקב"ה שמושה רבינו יכנס לארץ כי עדיין לא הגיע זמן הגאולה השלימה, לכן אמר לו הקב"ה: "רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה", שלא יתפלל עוד תפלה אחת, כי עדיין לא הגיע הזמן לבטל את כל ששת בתי דינים משה שמות אלקים.

[ויש לציין מקור ברור לדברי ה"פני יהושע" בדברי רבינו האריז"ל ב"שער הכוונות" (ענין הקדיש דרוש א דף טו סוף טור ד) שהזכיר בתוך דבריו על מוחין דקטנות: "שהם ששה שמות אלקים, ומאלו האלקים יונקים החיצונים". לפי זה מבאר האריז"ל (שם טז סוף טור א) לכוון להמתיק ו' שמות אלקים באמירת: "ייתגדל ויתקדש שמי' ר'בא" ראשי תיבות יוש"ר בגימטריא תקט"ז כמספר ו' שמות אלקים, הרי מבואר כי שורש הדינים הם ו' שמות אלקים שצריך להמתיק באמירת הקדיש].

בחטא מכירת יוסף נתעוררו ששה שמות אלקים

בדרך זו במסילה נעלה לבאר הטעם שהזכירו השבטים על חטא מכירת יוסף שש פעמים אות

המתחילות באות א', כי על ידי קדושת התורה זוכים להמתיק את כל ששת בתי דינים.

יומתק לרמז ענין זה בפסוק הראשון בתורה: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". וכתב "בעל הטורים" כי בפסוק זה ישנן שש אלפי"ן כנגד ששת אלפים שנה שהעולם קיים. לפי האמור יש לרמז הענין בזה לפי מה שפירש רש"י, כי בפסוק זה רמזו שבתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין שהיא שם אלקים, הנה כי כן מטעם זה נזכרו בכתוב זה שש אלפי"ן כנגד ששה אלקים שהם שורש הדינים.

אולם בפסוק זה בפתחת התורה הקדים לנו הקב"ה גם כן רפואה למכה במילת "בראשית", שאפשר להמתיק הדינים מששת האלפי"ן על ידי התורה, כמו שפירש רש"י "בראשית", בשביל התורה שנקראת ראשית, וזהו רמז הכתוב: "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", בכח התורה הנקראת ראשית, זוכים להמתיק את שש האלפי"ן שנזכרו בכתוב זה כנגד ששה שמות אלקים.

הנה כי כן ירווח לנו להבין הטעם שהתרגום מכנה את בית המדרש בתואר "בית אולפנא", לרמז בכך שכל מי שנכנס בבית המדרש לעסוק בתורה, יש בכוחו להמתיק את ששת אלפי"ן, שהן כנגד ששת בתי דינים שנתעוררו בחטא מכירת יוסף. וזהו ששינוי בגמרא (קידושין ל:): "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש", להמתיק שם את כל הדינים ולהמשיך מהקב"ה שפע רב טוב של חסדים ורחמים.

נמצינו למדים מכל האמור, כי לקראת סיום שנה זו שעברה עלינו בחסדי ה' בטוב ובנעימים, שתי הפרשיות: "אתם נצבים היום", "וילך משה", כפירוש התרגום "למשכן בית אולפנא", הן בבחינת מסך המבדיל, בין התוכחות שקראנו בפרשת כי תבוא כדי "שתכלה שנה וקללותיה", ובין ראש השנה הבא עלינו לטובה, כדי שתתקיים בנו התפלה: "תחל שנה וברכותיה", ונזכה לברכת כתיבה וחתימה טובה, שנה טובה ומבורכת, עם כל הברכות וכל הישועות בפרט ובכלל, בביאת הגואל צדק במהרה בימינו אמן.

קנים, שמא יכול לשברם בבת אחת, ואילו נוטל אחת אחת, אפילו תינוק משברן. וכן את מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, שנאמר (ירמיה נ-ד) בימים ההמה ובעת ההיא נאום ה' יבואו בני ישראל ובני יהודה יחדיו וגו', כשהן אגודים מקבלין פני שכינה".

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין החיזוק הנפלא שחזק משה רבינו את ישראל, שהוריקו פניהם מפחד הקללות שבפרשת כי תבוא באומרים: "מי יוכל לעמוד באלו. התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפניו".

משה רבינו הוכיח להם בכך, שהקב"ה הפסיק בין הקללות שבפרשת כי תבוא ובין ראש השנה, עם פרשת נצבים שהיא הפרשה השישית המתחילה באות א', כדי להמתיק את ששת בתי דינים מששה שמות אלקים, שהם מביאים את העונשים הקשים על ישראל, וההמתקה היא על ידי שתשרור האחדות בין כל ישראל: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", והרי זו הכנה נפלאה להמתיק את יום הדין של ראש השנה, כדי שיעמוד הקב"ה מכסא דין וישב על כסא רחמים.

"בית אולפנא" בית המדרש שממתיקים בתורה את ששת האלפי"ן

בדרך המלך נלך לבאר בזה מקרא שכתוב בפרשת וילך: "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל", ופירש בתרגום יונתן: "ואזל משה למשכן בית אולפנא". פירוש, שהלך לבית המדרש שנקרא בארמית "בית אולפנא". ויש לומר כי משה רבינו רצה לרמז בכך לכל ישראל הסגולה הנפלאה שיש בעסק התורה בבית המדרש.

כי הן אמת שמשנה רבינו עצמו לא השלים את ההמתקה מו' שמות אלקים, כי הקב"ה מנע ממנו להשלים את התפלה האחרונה, שהיא תפלת תקט"ז המשלימה את ההמתקה של ו' שמות אלקים, אולם עם כל זה יש בכוחו של כל אחד מישראל להמתיק המתקה זו על ידי שיכנס בבית המדרש לעסוק בתורה, שיש בה ו' פרשיות

מעתה אמינא מילתא חדתא, כי מטעם זה הכניס הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו בתורה הקדושה שש פרשיות המתחילות באות א', כדי להמתיק בהן את ששת בתי הדינים מששה שמות אלקים שתחילתם באות א', אשר כפי המבואר נתעוררו בחטא מכירת יוסף, שבמקום להיות באחדות בבחינת אות א' היה פירוד ביניהם, ועל כך אמרו איש אל אחיו א'בל א'שמים א'נחנו, והמתקתן היא על ידי ו' פעמים אות א' שצורתן יו"י בגימטריא ו' פעמים הוי"ה הממתיקים את ו' פעמים אלקים.

בפרשה השישית "אתם נצבים" באות א' רמזו התיקון הנפלא באחדות בישראל

ועתה בא וראה כי מטעם זה בפרשה זו פרשת נצבים, שהיא הפרשה השישית בכל התורה המתחילה באות א' - "אתם נצבים היום", והיא משלימה את ההמתקה של ששה שמות אלקים על ידי ו' פעמים אות א' שצורתן יו"י בגימטריא הוי"ה, מפרש הכתוב: "אתם נצבים היום כולכם לפני הוי"ה אלקיכם" דייקא, כי בפרשה זו נשלם יחוד ההמתקה של ב' השמות הוי"ה אלקים הרמזו באות א' של "אתם נצבים".

יומתק להבין בזה הטעם שבפסוק זה "אתם נצבים" המשלים את התיקון של א' השישית, מעורר אותנו הכתוב להיות באחדות עם כל חלקי ישראל, כדי לתקן בכך החטא של מכירת יוסף שמקורו בשנאה ובפירוד שבין האחים, שנמשך והולך בכל ששת אלפים שנה שהעולם קיים. וזהו שכתוב: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחוטב עציך עד שואב מימך", ודרשו במדרש תנחומא (אות א):

"אתם נצבים היום, מה היום מאיר פעמים ומאפיל פעמים, אף אתם כשאפלה לכם עתיד להאיר לכם אור עולם, שנאמר (ישעיה ס-ט) והיה לך ה' לאור עולם, אימתי בזמן שתהיו כולכם אגודה אחת, שנאמר (דברים ד-ד) חיים כולכם היום. בנוהג שבעולם אם נוטל אדם אגודה של

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com